



TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 19284

Tarih : 31.07.2026

10/4463

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

3 Ağustos 2014 tarihinde, Şengal’de IŞİD tarafından Êzidîlere yönelik gerçekleştirilen ve uluslararası kurumlarca soykırım olarak kabul edilen saldırılar sonrasında; kaçırılan kadın ve çocukların durumunun araştırılması, Türkiye’ye gelen Êzidîlerin yaşadığı hukuki ve insani sorunlar ile yasal statü eksikliklerinin tespiti, Türkiye sınırları içerisinde yürütüldüğü iddia edilen insan ticareti ve köleleştirme ağlarının incelenmesi ve Êzidîlerin haklarının korunmasına için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla, Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını teklif ederiz.

Ceylan AKÇA CUPOLO
Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

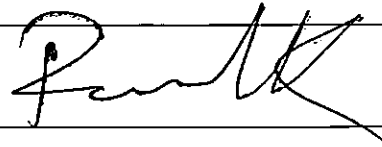
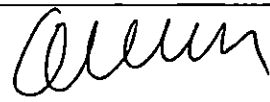
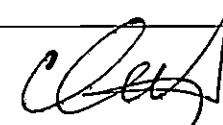
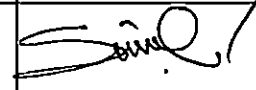
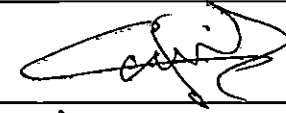
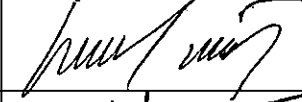
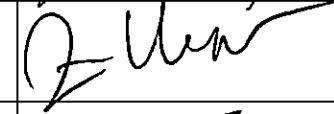
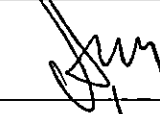
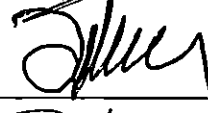
Êzidîler, dini inançları gereği şiddeti tamamen reddeden ve barışı esas alan kadim bir halktır. Dini ritüellerinde önce “72 millet” için, ardından kendileri için dua ederler. Buna rağmen tarih boyunca Kürt kimliği, kültürü ve Êzidî inancı sebebiyle farklı devlet ve güçlerin saldırılarına uğramış; 74 kez ferman, katliam ve kıyıma maruz bırakılmışlardır.

3 Ağustos 2014 tarihinde (74’üncü ferman) IŞİD tarafından Şengal’e düzenlenen saldırılarda binlerce Êzidî katledilmiş; yaşları 6 ile 70 arasında değişen 5 binden fazla kadın ve çocuk alıkonularak Musul, Rakka ve Telafer gibi merkezlerde kurulan pazarlarda satılmış, zorla din değiştirmeye ve cinsel köleliğe maruz bırakılmıştır. Binlerce çocuk ve yaşlı bu insani kriz ortamında yaşamını yitirmişken binlerce kadının akıbeti ise hâlen belirsizliğini korumaktadır. Saldırıları sonrasında binlerce Êzidî Türkiye’ye göç etmek zorunda kalmış fakat aradan geçen zamana rağmen bu kişilere yönelik kalıcı bir yasal statü tanımlanmamış, yürütülen saha çalışmalarında kadın ve çocuklarda ağır travma, kaygı ve güvensizlik belirtileri tespit edilmiştir. Ek olarak IŞİD’e bağlı grupların Êzidî kadın ve çocukların satışı için gizli bürolar ve ağlar kurduğuna dair uluslararası basına yansıyan görsel kanıtlar ve iddialar mevcuttur. Konuyla ilgili yargıya ve Bakanlıklara taşınan iddialar ve yürütülen soruşturmalar şeffaf yürütülmemiş, idari ve adli sorumluluklar yerine getirilmemiştir. Şengal’de kaçırılan bazı kadın ve çocukların zaman zaman Türkiye sınırları içinde izine rastlanması ise, bölgedeki insan ticareti ağlarının ve idari ihmallerin de etraflıca araştırılması gerektiğini göstermektedir.

Êzidîlerin maruz kaldığı Şengal katliamı, Birleşmiş Milletler (BM) tarafından 2016 yılında ‘soykırım’ olarak tanınmıştır. Yine 20’ye yakın ülke parlamentosu IŞİD’in bu saldırılarını açıkça ‘Êzidî soykırımı’ olarak kabul etmiştir. Tüm bunlara karşılık TBMM çatısı altında, Parti olarak defalarca önerge, kanun teklifi gibi yasama faaliyetleri yapmamıza rağmen, saldırıların hukuki niteliği, mağdurların durumu ve Türkiye’nin üzerine düşen sorumluluklara dair kapsamlı bir inceleme yürütülmemiştir.

Tüm bunları ek olarak Türkiye’de yaşamaya devam eden ya da zamanında yurt dışına göç etmek durumunda kalan Êzidî yurttaşlar köylerine geri dönüş, tapu ve mülkiyet sorunları, ibadethane ile mezarlıkların korunması, inançlarının tüzel tanınması, zorunlu din dersi muafiyeti ve kültürel mirasın korunması gibi hususlarda ciddi hak kayıpları yaşamaktadır.

Êzidî inancının ve toplumunun korunması; katliamın soykırım olarak tanınması, Türkiye’deki mağdurlara güvenceli yaşam imkânı sunulması, kayıp kadın ve çocukların bulunması için uluslararası mekanizmalarla iş birliği yapılması ve 3 Ağustos’un “Kadın Kırımı ve Soykırımı Karşı Uluslararası Eylem Günü” olarak değerlendirilmesi hem adalet arayışının hem de benzer insanlık suçlarının önlenmesinin bir gereğidir. Bu gerekçelerle, Şengal katliamı sonrasında yaşanan insani krizin, Türkiye’deki Êzidîlerin statü ve hak ihlallerinin ve insan ticareti iddialarının tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla bir Meclis Araştırması açılması elzemdir.

1	PERİHAN KOCA DOĞAN	MERSİN	
2			
3	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
4	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
5	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
6	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
7	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
8	CELAL FIRAT	İSTANBUL	
9	SİNAN ÇİFTYÜREK	VAN	
10	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
11	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
12	YILMAZ HUN	İĞDIR	
13	NEJLA DEMİR	AĞRI	
14	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
15	ALİ BOZAN	MERSİN	
16	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
17	GÜLDEREN VARLI	VAN	
18	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
19	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	